

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНО ЖУРИ

По заповед на Ректора на МУ Варна

№ Р-109-221/26.04.2018

и по Протокол на ФДМ при МУ Варна № 61/11.04.2018

Научно жури, избрано със заповед № Р-109-269/17.05.2018

Приложено представям: рецензия

Относно: защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор по медицина“

на тема: „Ранна кариесна диагностика и поправка на obturации при минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“

По докторска програма „Терапевтична стоматология“ професионално направление 7.2. дентална медицина от област на Висше образование 7 здравеопазване и спорт (03.03.01)

рецензент: проф. д-р Елена Дюлгерова-Танева д.х., дмн, външен член на жури

Документите на кандидата са оформени и предадени съобразно изискванията установени от специализирана комисия ФДМ, МУ –Варна

Адрес за контакти: проф. Е. Дюлгерова

Пощенски адрес: 1202, ул. Веслец 43, гр. София

Електронен адрес: edyulgerova@abv.bg; тел. +359888200522

Рецензия

От: проф. д-р Елена Дюлгерова-Танева, д.х, дмн
външен член на Научно жури, назначена със заповед № Р-109-69/17.05.2018 и
в изпълнение на заповедта на Ректор на МУ-Варна №Р-109-221/26.04 2018 и
по протокол от заседание на ФДМ при МУ-Варна ,№61/11/04.2018

На: дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен
„доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт;
професионално направление 7.2. дентална медицина, научна специалност
„Терапевтична стоматология“

На тема: „Ранна кариесна диагностика и поправка на obturации при
минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“

Автор: д-р Радостина Лозанов Анастасова, Асистент към Катедрата по
консервативно зъболечение на ФДМ при МУ – Варна

Научни ръководители:

- проф. Д-р Владимир Панов дмн, Ръководител на Катедрата по
консервативно зъболечение, ФДМ, МУ Варна
- доц. Ин., Цанка Дикова д.т

Кратки биографични данни за автора.

Д-р Радостина Лозанова Атанасова е родена на 25.01.1980 г.

- През 2006г. завършва висше образование – магистър – лекар по
дентална медицина, ФДМ, МУ – София.
- от 2006г. е асистент в катедра „Консервативно зъболечение и детска
дентална медицина“, ФДМ, МУ Варна
- от 2013г. е асистент в катедра „Консервативно зъболечение и орална
патология“, ФДМ, МУ Варна
- през 2013г. придобива специалност по оперативно зъболечение и
ендодонтия
- Участвала е в разработката на един научен проект.
- Ползва английски и руски
- Член е на БЗС, Българско научно дружество по дентална медицина.

Общо представяне по процедурата на дисертационния труд

Форма на докторантурата: на самостоятелна подготовка към Катедра по
консервативно зъболечение, ФДМ, МУ София.

Представеният комплект материали за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ са съобразно приетите изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Дисертационният труд е написан на 186 стр. и е структуриран правилно, съгласно възприетите у нас академични изисквания: увод; литературен обзор; нерешени проблеми; цел и задачи; материал и методи; резултати и обсъждане; изводи; приноси; библиография, списък на публикациите, свързани с дисертационния труд

Дисертационният труд е одобрен и насочен за защита на заседание на Катедра по Консервативно зъболечение и орална патология при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Представеният труд е написан на 151 стандартни страници, включва 20 таблици, 74 фигури и 2 приложения. Цитирани са общо 186 литературни източници, от които 17 са на кирилица и 169 на латиница.

Съдържа въведение, литературен обзор, цел и задачи, материали и методи, резултати и обсъждане, общи изводи и препоръки, заключение, приноси, декларация за оригиналност, библиография и 3 приложения.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Радостина Лозанова Анастасова третира един, значим проблем от клиничната практика, свързан с едно от най-актуалните, съвременни решения за лечението на зъбният кариес, а именно лечение на зъбният кариес с минимална инвазивна терапия. Този терапевтичен подход изисква задълбочи познания, ранна диагностика на зъбният кариес, добра орална хигиена, подходяща профилактика и познаване на прилаганите оперативни техники, методи и средства за минимално инвазивно третиране на засегнати зъбни структури. Поправките на obturации и контрол на зъбният кариес ранна изискват определен клиничен опит.

Темата на дисертационната работа е със значение за съвременната кариес-логична лечебна практика и е едно от малкото проведени у нас, системни изследвания в това направление,(прилагането на минимален инвазивен подход при лечението на зъбният кариес).

Представените лабораторни и клинико-статистически изследвания и резултати са предизвикателство за решения за различни реални клинични ситуации.

В обобщение казаното по-горе, подчертава, че темата е актуална и е с принос към теорията и практиката на възстановителната терапия при кариес засегнати зъби.

Познаване на проблема

Представеният литературен обзор е задълбочен, прецизен, многообхватен и с подчертано аналитично отношение на докторанта, което разкрива добра теоретична и практическа подготовка. Литературна справка е дала възможност на аспиранта логично и ясно да определяне целта и задачите на дисертационния труд.

Целта на настоящият дисертационен труд е да се изследва ефективността на различните методи и средства за ранна диагностика на зъбният кариес и да се проведе проучване за разпространението и качеството на коригирани стари obturации.

Правилно са формулирани 4 задачи. както следва:

1. Методи за ранна диагностика на оклизален кариес и проксимален кариес с DIAGNOdent pen), DIAGNOcam (DIFOTI), в сравнение с конвенционални методи;
2. Проучване честотата и качеството на поправяни obturации (област Варна);
3. Проследяване честотата и прилагането на поправки на obturации;
4. Изследване микропросмукване при поправени obturации. Две подзадачи: Изследване микрограпавост 4.1 и микропросмукване 4.2.

Методи на изследване

По първата задача са проведени моделно лабораторни изследвания върху 60 екстрахирани човешки зъба и на група от 28 възрастни пациента суспектни за проксимални лезии. Приложени са конвенционални клинични метод е като: визуално тактилен метод и Конвенционална рентгенова снимка и оцветителен метод. Приложени са съвременни методи за ранна диагностика на кариес DIAGNOdent pen), DIAGNOcam (DIFOTI).

По втора задача са проведени анкетни социологични проучвания епидемиологично методи и изследвания (анкетни и документални). Получените резултати са статистически обработени.

Трета задача включва социологично проучване, включващо 71 дентални медици, които попълват анкетна карта (приложение 2).

По четвърта задача са проведени експериментални моделни изследвания за микрограпавост и микропросмукване върху две основни групи образци: а/ 20 образца от нанохибриде композит и б/ 28 екстрахирани зъби. Изследванията

всички изследвани образци. Лазерното ецване води до най-голямото разграпавяване ($Ra=13.756 \mu m$) – микрограпавостта се увеличи почти 20 пъти в сравнение с необработените контроли, и е малко над 2 пъти по-висока от тази при турбинно обработване.

Най-ниският процент на микропросмукване между стар и нов материал – 32,07%, беше отчетен при група А, в която повърхността на стария материал бе третирана само с ецване и адхезив., микропросмукване за група D – 41.48% е най-близък с този на група А. Повърхността на стария материал от група D бе третирана с въздушна абразия, ецната, нанесен беше композитен праймер и адхезив. Най-висок процент – 59.84% , е отчетен при група В, в която е използван композитен праймер. За групите В група С просмукването между материалите е 51.96%. Повърхността на КМ беше награвена допълнително с въздушна абразия. Най-много кавитети с тотално (100%) просмукване между материалите и просмукване на багрило между стените на кавитета и КМ, се наблюдават при групите В и С. Микропросмукването при поправки на обтурации се влияе не само от грапавостта на повърхността на „стария“ материал, а и от химичния състав и физичните свойства (вискозитет) на използваните материали

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Проведените експериментални и клинични, статистически проучвания дават възможност на дисертанта да направи редица обобщени и оригинални изводи и да направи определени препоръки за практиката.

Представени са общо 7 извода изведени във връзка с провеждани изследвания от които 2 са със потвърдителен характер и 5 оригинални.

Направени са препоръки за практиката и е представен протокол за работа при поправки на обтурации,

Авторефератът отговаря напълно на съдържанието на дисертационния труд и е разработен съобразно възприетите у нас академични изисквания.

Представен е списък от 5 публикации, включени в работата, едната е с IF.

И списък за участия в 4 научни форуми

Д-р Анастасова участва във първия финансиран научен проект на тема: **„Изследване поправки на обтурации като част от минимално инвазивно лечение на зъбния кариес“** с номер 16013 от 2016 година, съобразно договор за безвъзмездна финансова помощ на научноизследователски проекти в приоритетните области на Фонд „Наука“ на МУ Варна.

Коментар и предложение на рецензента

Позволявам си да направя следният коментар във връзка с цитат на стр. 56 по задача (1,2). д-р Анастасова казва: „В случаите, когато кариозната лезия беше достигнала и засегнала дентина, се приложи оперативно лечение, т.е. лезиите бяха екскавирани. Това послужи и за потвърждение достоверността на диагнозата.“ Ако този подход бе по-широко приложен и разработен като самостоятелни клинични наблюдения- смятам ,че работата щеш да е сериозно обогатена , надявам се ,че този подход ще бъде разработен подробно в следващи разработки.Направената забележка не подценява значимостта на работата и направените приноси.

Заклучение

Литературен анализ и добрата теоретична и професионална подготовка на **д-р Радостина Атанасова** са дали възможност да проведе редица експериментални, моделни, социални и клинични проучвания върху разглежданият проблем за корекция на обтурации, като част от проблема за ранната диагностика и минимално инвазивно лечение на зъбният кариес.

В заключение, давам положителна оценка на представения дисертационен труд, който отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на академичния състав в МУ Варна. Гласувам убедено положително с „да“ за присъждане и придобиването на образователната и научната степен „доктор“ на **д-р Радостина Лозанова Анастасова**.

София, 14.06.2018

Рецензент:

(проф. д-р Е. Дюлгерова, д.х, дмн)